

Şiddete Karşı Dayanışma Projesi

Bilgi Notu

Uygulama dönemi: Kasım 2025 – Şubat 2026

Şiddete Karşı Dayanışma Projesi

İrlanda'nın Ankara Büyükelçiliği ile 2021 yılından bu yana sürdürdüğümüz iş birliği kapsamında, kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadın haklarının güçlendirilmesine odaklanan çalışmalarımızı birlikte yürütmeye devam ediyoruz.

“Şiddete Karşı Dayanışma” projesi, İstanbul'un sosyal ve ekonomik açıdan en kozmopolit bölgelerinden biri olan Esenyurt'ta İrlanda'nın Ankara Büyükelçiliği tarafından şiddet sarmalı içinde hayatta kalma mücadelesi veren kadınlara ulaşmak amacıyla başlatılmıştır.

“Şiddete karşı Dayanışma” projesi Kasım 2025'te başlamış ve dört ay sürmüştür. Proje kadınların yalnızca birer mağdur değil, kendi haklarını savunan ve hayatları üzerinde söz sahibi olan birer özne haline gelmelerini odağına almıştır.

Proje süreci, yerel yönetimdeki idari değişiklikler ve kadın destek birimlerinin kapatılması gibi zorlu siyasi gelişmelere rağmen, derneğin sahadaki güçlü bağları ve güvene dayalı yerel ağları sayesinde kesintiye uğramadan tamamlanmıştır.

Çalışma kapsamında destek sağlanan kadınların profili incelendiğinde, şiddetin yalnızca fiziksel bir saldırı değil, kadını sosyal ve ekonomik hayattan koparan çok katmanlı bir kuşatma olduğu görülmektedir. Destek sağlanan 24 kadının demografik yapısı, bu kuşatmanın farklı boyutlarını gözler önüne sermektedir:

- Yaş ve Hayat Evreleri: Başvuran kadınların çoğunluğunu 31-45 yaş grubu oluştururken, bunu 18-30 yaş arasındaki genç kadınlar takip etmektedir. Bu veriler, şiddetin kadının en üretken olması gereken yaşlarda hayatını felç ettiğini göstermektedir. Özellikle genç yaştaki kadınların başvuru motivasyonlarında, henüz yolun

başındayken bir çıkış yolu arama gayreti öne çıkarken; orta yaş grubunda çocukların büyümesiyle birlikte “artık bir son verme” isteğinin tetikleyici olduğu gözlemlenmiştir.

- Uyruk ve Sosyal Kırılganlık: Kadınların yarısından fazlası Türkiyeliyken, Suriye ve Afganistan’dan gelen sığınmacı kadınların oranı da bu sayıya oldukça yakındır. Bu durum, Esenyurt’un çok kültürlü yapısında şiddetin her kesimde benzer biçimlerde yaşandığını kanıtlamaktadır. Sığınmacı kadınlar için türkçe bilmemeleri ve ülkede kayıtlı olup olmamaları servislere erişmede ek birer engel teşkil ederken, tüm kadınların ortaklaştığı nokta, resmi kurumlara erişmeden önce sivil bir dayanışma ağına duydukları güvendir.

- Anne Olmanın Getirdiği Yük: Kadınların neredeyse tamamı çocuk sahibidir ve yarısından fazlasının üç veya daha fazla çocuğu bulunmaktadır. Çocuk sayısının artması, kadının hareket alanını daraltan ve karar verme sürecini zorlaştıran bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok vaka analizinde, kadının şiddete yıllarca katlanmasının temel sebebinin “çocukların bakımı” ve “velayet korkusu” olduğu, ancak çocukların da şiddetten doğrudan

etkilenmeye başlamasıyla profesyonel desteğe başvurulduğu saptanmıştır.

- Medeni Durum ve Geleneksel Baskı: Başvuranların büyük çoğunluğu resmi nikahlı evli kadınlardır; ancak aralarında boşanmış olmasına rağmen eski eşi tarafından takip edilenler veya dini nikahlı olup yasal hakları konusunda ciddi boşluklar yaşayanlar da bulunmaktadır. Bu durum, şiddetin boşanma ile her zaman sona ermediğini ve yasal güvencelerin her medeni hal için farklı bir hayati önem taşıdığını göstermektedir

İncelenen toplam 24 vakanın büyük çoğunluğunu orta yaş grubu oluşturmaktadır. Kadınların 12’si 31-45 yaş aralığında, 9’u 18-30 yaş aralığında, 3’ü ise 46 yaş ve üzerindedir. Uyruk dağılımına bakıldığında, 13 kadının Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, 11 kadının ise Suriye veya Afganistan kökenli sığınmacı olduğu görülmektedir. Medeni hal açısından bakıldığında, kadınların 18’i resmi nikahlı olarak evli, 4’ü boşanmış veya ayrı yaşayan, 2’si ise dini nikahlıdır. Şiddet döngüsünden çıkışı zorlaştıran en büyük etkenlerden biri olan ekonomik durum verilerinde, 24 kadından 19’unun herhangi bir gelir getirici işte çalışmadığı görülmektedir.

Geriye kalan kadınların ise sadece 2'si kayıtlı bir işte çalışırken, 3'ü kayıt dışı veya düzensiz işlerde yer almaktadır. Çocuk sayısı da bu tabloda kritik bir yer tutmaktadır; kadınların 11'i 3 ve üzeri çocuk sahibiyken, 7'si 2 çocuk, 4'ü 1 çocuk sahibidir. Sadece 2 kadının çocuğu bulunmamaktadır.

Şiddetin faili neredeyse her vakada en yakınlarındaki kişilerdir. 19 vakada şiddetin faili eş, 3 vakada eski eş, 2 vakadaise kaynana veya görümce gibi diğer aile üyeleridir. Maruz kalınan şiddet türleri incelendiğinde (bir kadın birden fazla türe maruz kalabildiği için):

- 22 kadın psikolojik şiddete,
- 16 kadın fiziksel şiddete,
- 12 kadın ekonomik şiddete,
- 4 kadın ise cinsel şiddete maruz kaldığını beyan etmiştir.

Başvuru Talepleri ve Sunulan Hizmetler Kadınların kuruma gelme motivasyonları çeşitlilik göstermektedir. 13 kadın doğrudan boşanmak istediğini belirtirken, 11 kadın henüz bir karar vermemiş olup sadece haklarını öğrenmek ve bilgi almak için başvurmuştur. Ayrıca 10 kadınavelayet ve nafaka konularında destek istemiş, 5 kadın ise güvenli barınma (sığınak) talebinde bulunmuştur.

Bu talepler karşısında proje kapsamında sağlanan destekler ise şöyledir:

- Tüm kadınlara (24 kişi) hukuki danışmanlık verilmiştir.
- 19 kadına psikososyal destek sağlanmıştır.
- 9 kadın aynı veya nakdi yardım mekanizmalarına yönlendirilmiştir.
- 7 kadına adliye veya ŞÖNİM gibi resmi kurumlara gidiş süreçlerinde refakat edilmiştir.

Bu veriler ışığında, özellikle çocuk sayısı arttıkça ve ekonomik bağımsızlık azaldıkça kadınların boşanma kararından ziyade bilgi alma aşamasında kaldığı, şiddetin ise ortalama 5 yıl ve üzeri süredir devam ettiği gözlemlenmiştir.

Şiddetin Boyutu ve Müdahale Süreci

Vakaların neredeyse tamamında şiddetin faili mevcut eşler veya eski eşlerdir. Fiziksel şiddet vakalarının tamamına yakınına aşağılama, kısıtlama ve ekonomik mahrum bırakma gibi psikolojik ve ekonomik şiddet türleri eşlik etmektedir. Proje süresince kadınların en temel talebi boşanma süreci ve velayet hakları konusunda bilgi almak olmuştur. Ancak dikkat çekici bir bulgu olarak; kadınların yarısı doğrudan boşanma kararıyla gelirken, diğer yarısı

henüz karar aşamasında olmayıp yalnızca haklarını öğrenmek ve üzerlerindeki baskıyı hafifletmek için güvenli bir alan arayışıyla başvurmuştur.

Bu süreçte kadınlara ihtiyaca göre hukuki danışmanlık, psikososyal destek ve resmi kurumlarda (Adliye, ŞÖNİM vb.) refakat hizmetleri sunulmuştur. Özellikle sığınmacı kadınlar için derneğimiz, dil bariyeri ve sınır dışı edilme korkusu nedeniyle resmi kurumlara gitmeden önceki “güvenli durak” görevini üstlenmiştir.

Sonuç

Proje boyunca edinilen deneyimler, şiddetle mücadelenin sadece hukuki bir süreç olmadığını, çok boyutlu bir destek mekanizması gerektirdiğini

göstermiştir. Erkeklerin çocuk velayeti üzerinden kurduğu tehditler, kadınların hukuki yollara başvurmasını engelleyen en güçlü manipülasyon aracıdır. Ayrıca, adli yardım kapsamında atanan bazı avukatların iletişim sorunları, şiddet mağduru kadınlar için sadece avukat atamanın yeterli olmadığını, sürecin titizlikle takip edilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Sonuç olarak; Esenyurt'taki kadınlar için hukuki bilginin yanı sıra ekonomik güçlendirme ve güvenli barınma olanaklarının artırılması hayati önem taşımaktadır. Gelecekteki çalışmaların, baro avukatlarına yönelik savunculuk faaliyetleri ve kadınlar için acil müdahale fonlarının genişletilmesi üzerine yoğunlaşması önerilmektedir.

Proje adı:

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Dayanışma Projesi

Uygulayan:

Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

Destekleyen:

İrlanda Ankara Büyükelçiliği

Uygulama dönemi:

Kasım 2025 – Şubat 2026

Hazırlayan:

Mavi Kalem